

MANSCENTRUM

KRISCENTRUM FÖR MÄN

Kartläggning av:

- **Antal män under 25 år som sökt behandling på Manscentrum under åren 2008-2018**
- **Förekomst av sexuellt våld bland män som sökt behandling på Manscentrum under 2008-2018**

Stockholm 27 november 2019

Linn Ljunglöf

Anita Vesterman

Syfte

- Fastställa antalet män under 25 år som sökt behandling på Manscentrum under den senaste tioårsperioden samt få en översiktlig bild av yngre mäns problembild och utmaningar.
- Undersöka eventuell förekomst av sexuellt våld hos män (oavsett ålder) som sökt behandling på Manscentrum och i förekommande fall definiera och beskriva karaktären på detta.

Bakgrund

Manscentrum ansökte 2018 om medel inom Stockholms stads uppdrag psykisk hälsa för att genomföra en verksamhetsutvärdering av arbetet med personer utsatta för sexuellt våld och/eller utövare av sexuellt våld samt en verksamhetsutvärdering av Manscentrums arbete med män yngre än 25 år. Att få kunskap om hur ovanstående problemområden ser ut i Manscentrums verksamhet ger oss underlag för framtida planering, både av verksamhet och för behandling.

Metod

Rapporten är genomförd ur ett undersökande perspektiv, det vill säga att resultatet har fått växa fram genom att insamlad data (statistikinsamling genom journalanteckningar) tematiserats för att finna mönster och visa tendenser/ trender avseende olika aspekter och områden av frågeställningarna.

Män under 25 år som sökt behandling på Manscentrum de senaste tio åren:

Manuell genomgång av samtliga digitala journalanteckningar förda av behandlare på Manscentrum under åren 2008-2018. Insamling av data genom fördjupad genomgång och läsning av de journalanteckningar som berör den specifika målgruppen för att identifiera, fördela och koda informationen mot de variabler och kategorier som blev synliga.

Förekomst av sexuellt våld* bland män som sökt behandling på Manscentrum:

Sökning har gjorts i samtliga journaler utifrån sökordet "sex". De journaler som i selekteringen visat sig innehålla ordet "sex" har vi noggrant läst igenom för att identifiera beteenden som ligger inom ramen för definitionen, men även för att inventera och fånga upp andra upplevda problem eller svårigheter som de sökande beskrivit, relaterat till olika sexuella aspekter.

Materialet

Antalet genomgångna digitala journaler omfattar sammantaget 1647 stycken.

De journaler som berör män mellan 18-25 år är sammantaget 71 stycken, det vill säga mindre än 5 %. Journaler med anteckningar där sökande berättat om någon form av sexuellt våld eller sexuellt relaterade problem uppgår till 43 stycken, ca 2,5 % av det totala antalet journaler.

Behandlarna har valt olika sätt att strukturera och dokumentera sina genomförda samtal med de sökande, varför de variabler/ kategorier vi identifierat inte återfinns i samtliga journaler. Det handlar dock om marginella avvikelser och torde därför inte påverka resultatet nämnvärt.

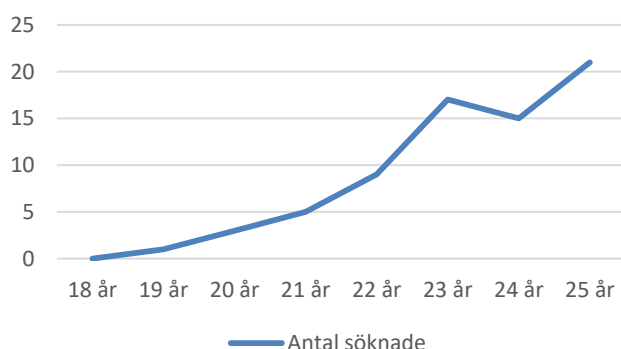
Resultat

Antal män under 25 år som sökt behandling på Manscentrum under åren 2008-2018

De journaler som berör män mellan 18-25 år är sammantaget 71 stycken, det vill säga mindre än 5 %. Utifrån journalanteckningarnas innehåll (med reservationen ovan att alla variabler inte återfinns i alla journaler) har vi under genomläsning noterat och manuellt fört statistik över de teman som växt fram. De beskrivs kortfattat under respektive rubrik nedan.

Ålder vid första besöket

Det första besöket på Manscentrum hos den undersökta gruppen har skett från och med 19 års ålder upp till 25 år. Andelen första-besök ökar markant ju äldre männen är. Exempelvis är det endast en (1) man som sökt behandling på Manscentrum vid 19 års ålder, medan antalet sökande som vid sitt första besök var 25 år, uppgår till tjugoen (21) stycken. Antalet sökande tenderar alltså att tydligt öka med åldern.



Övriga iakttagelser

Vid den manuella sökningen i journalanteckningarna observerade vi att antalet sökande till Manscentrum ökar i relativt stor utsträckning efter 25 års ålder. Mellan åldrarna 26-28 är det *en betydligt högre andel* som söker till MC än den undersökta målgruppen.

Hänvisning till Manscentrum (vad har fört de sökande hit?)

I ungefär en tredjedel av journalanteckningarna finns noterat hur den sökande har tagit kontakt med Manscentrum. Den största andelen som sökt till MC uppger att det är en anhörig eller partner som uppmanat dem att ta kontakt med MC. I några fall har sökandens partner ställt krav på besök på MC för att relationen överhuvudtaget ska kunna fortsätta. En stor andel av de sökande har också tagit kontakt med MC på eget initiativ. För övrigt ser den noterade fördelningen ut så här, avseende hänvisningar från andra instanser till MC:

Vårdcentral – 4
Socialtjänsten – 4
Psykiatrisk mottagning – 2
Unga vuxna – 1
Familjerådgivning – 1
Kriminalvården – 1

Problemformulering/ sökorsak

Generellt sett handlar sökorsaken om att vilja förbättra sina relationer, bryta mönster, få kontroll över sina negativa beteenden och känslor samt skapa bättre samarbete med sin partner. Flertalet sökande (42 män) uppger aggression, ilska och våld som primär sökorsak, ofta i kombination. Exempel på hur detta tar sig uttryck är frustration, dålig impuls kontroll, konflikter samt verbala kränkningar och hot mot partnern. Ett mindre antal (13 män) uppger att svartsjuka är en del av orsaken till det aggressiva beteendet, där det tar sig uttryck i dominans och kontroll av partnern. Övriga sökorsaker som angetts är:

Ångest – 5
Depression – 4
Nedstämdhet – 4
Generell oro/ kris – 4
Stress – 4
Dålig självbild eller självkänsla – 3
Självdestruktivt beteende – 2

Några män (4) uppger också att sökorsaken är att de upplever sig utsatta av sina partners (i samtliga fall kvinnor) ilska och aggression.

Bakgrund

I ca en tredjedel av journalerna finns sökandens bakgrund noterad. Av dessa anger merparten (16) att det funnits mycket bråk och problem i ursprungsfamiljen och att ed själva utsatts för olika former av aggressivt beteende under sin uppväxt. Några personer berättar om att det även funnits ganska grava alkoholproblem i ursprungsfamiljen samt, i de fall de vuxit upp i fosterfamiljer, funnits en hel del konflikter av mer våldsamt karaktär. En liten andel av männen (4) har beskrivit att de blivit mobbade av kamrater under uppväxten.

Missbruk - Droger, medicinering (nuvarande eller tidigare)

I närmare hälften av journalerna (35) har vi funnit anteckningar om nuvarande eller tidigare användning av framförallt alkohol och droger hos männen. Några berättar även om medicinering av psykofarmaka. 14 av männen uppger att de har en pågående och hög konsumtion av alkohol. 10 uppger att de brukar marijuana, 4 män säger att de har ett tidigare missbruk. Ett mindre antal män medicinerar (förskrivna) psykofarmaka. En man berättar att han tar anabola steroider och ytterligare en man uppger att han är spelmissbrukare.

Kriminalitet

Fem (5) av männen anger att de varit anmälda för brott, varav två även har blivit dömda för brott.

Suicidala personer

Två (2) män har uppgett att de haft självmordstankar. (Inte sökorsak, men nämns i journalerna)

Diagnoser (egen uppgift)

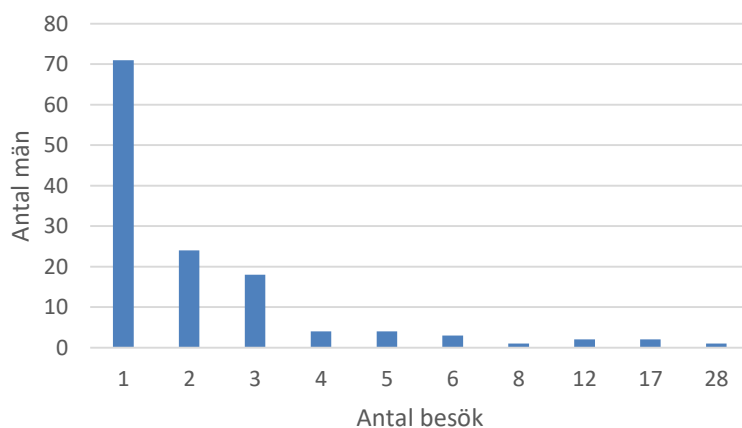
Det finns sammantaget åtta noteringar om män som uppger att de har diagnosticerats med AD/ HD (5), PTSD (2) samt autism (1).

Kontakt med psykiatri

Två (2) män uppger att de till och från under längre tid har haft kontakt med psykiatriska mottagningar.

Antal besök

Flertalet unga män kommer på ett *första* bedömningsamtal. En relativt stor andel kommer även på ett andra och tredje besök. Ett mycket litet antal män, endast 2 stycken kommer på drygt 10 besök. En (1) man har besökt MC vid 17 tillfällen (samtalsserie) och en (1) annan 28 gånger. Noteringarna av antalet besök visar på en tydligt fallande skala och att yngre män tenderar att göra betydligt färre besök/ kortare samtalsserier.



Avslut av samtal

Merparten av de unga männen avbryter sina samtalsserier eller antal planerade besök tidigare än vad som överenskommit med behandlarna. Knappt en fjärdedel av männen (16 män) hör av sig till behandlaren för att meddela att de har för avsikt att avsluta samtalen. En större andel (26 män) hörs inte av efter en eller ett par genomförda samtal. Behandlarna söker då kontakt med männen för att bekräfta avslut. Om behandlarna inte lyckas nå personen noteras

detta och att ärendet avslutas. 18 män avböjer vidare kontakt redan efter det första orienterande samtalet. Antalet unga män som fullföljer sina avtalade antal samtal är endast 6 stycken.

Återkommande

En (1) man som genomfört en längre och i överenskommelse avslutad samtalsserie har återkommit till Manscentrum vid ett senare tillfälle för ytterligare samtal.

Sammanfattning – Män i åldern 18-25 år som sökt behandling på Manscentrum

Som sammanfattning av de observationer vi gjort vid genomgången av journalanteckningarna och de mönster/ trender vi sett kan vi i korthet konstatera följande.

- Antalet sökande tenderar att tydligt öka med åldern
- Den vanligaste sökorsaken är aggression ilska och våld, ofta i kombination
- Målet med besöken är att vilja förbättra sina relationer, bryta mönster och negativa beteenden och skapa bättre samarbete med sina respektive partners
- Alkohol och droganvändning är relativt vanligt förekommande i åldersgruppen
- Ju yngre desto kortare samtalsserier
- Männerna återkommer sällan om samtalsserien gjord uppehåll för sommarledighet
- Ett flertal män avbryter samtalsserierna tidigare än vad som överenskommit

Resultat

Förekomst av sexuellt våld* bland män som sökt behandling på Manscentrum 2008-2018

Journaler med anteckningar där sökande berättat om någon form av sexuellt våld eller sexuellt relaterade problem uppgår till 43 stycken, ca 2,5 % av det totala antalet journaler.

När det gäller förekomsten av sexuellt våld visar genomgången av journalerna att det finns två (2) män som sökt behandling på Manscentrum, där anledningen till besöket tydligt faller inom ramen för definitionen av sexuellt våld. I det ena fallet handlar det om att en man berättar att han våldfört sig sexuellt på sin sambo, och att detta ska ha skett under stark alkoholpåverkan. I det andra fallet handlar det om handlar det om en kränkande behandling med sexuella förtecken då en man vid upprepade tillfällen kallat sin sambo för "fitta" och "hora".

I två (2) andra journaler finns anteckningar som utifrån beskrivningen av beteendena inte lika tydligt kan hänföras till definitionen av sexuellt våld (utifrån tillgänglig information) men som skulle kunna diskuteras och möjligen tolkas som någon form av eventuellt tvång. Den ena problemformuleringen beskriver en man som uttrycker att han har en mycket stark sexualdrift

och ofta utsätter sin fru för "tjatsex". Den andra beskriver en man som berättar om att han tillsammans med sin sambo utövar experimentella och mycket utmanande sexuella aktiviteter.

Utöver det som nämns ovan har vi också funnit andra beskrivna beteenden och upplevda problem som på olika sätt relaterar till sexuella aspekter av olika karaktär. Dessa utgör dock inte den primära sökorsaken, men har kommit fram i samtalen. Huruvida den sökande själv har valt att lyfta fram och formulera problemen eller om det efterfrågats av behandlaren i syfte att få en helhetsbild av sammanhanget runt den sökande, framgår inte av journalanteckningarna. De olika beteenden/ problem som återfinns i journalanteckningarna är:

Beteende/ problemformulering	Antal män
Förekomst av sexmissbruk (ej definierat)	4
Otrohet (tvångsmässigt beroende av sex)	5 (3)
Porrsurf och/ eller sexchatt	5
Köp av sexuella tjänster	3
Minskad sexlust	5
Missnöje, dåligt eller inget sexliv	5
Svartsjuka på sambos tidigare sexuella erfarenheter	4

Det finns också ett antal män (6 st) som berättar om att de själva blivit utsatta för sexuella övergrepp, såväl under uppväxten som i vuxen ålder. Fyra män har blivit utsatta för övergrepp som barn, i det ena fallet av en släkting och i det andra fallet av en styvfar. I de övriga fallen framgår inte vem som utfört övergreppen.

Två män har utsatts för sexuella övergrepp i vuxen ålder, en av en okänd man i krogmiljö och den andra i en bostad.

Sammanfattning - Förekomst av sexuellt våld bland män som sökt behandling på Manscentrum

- Av det totala antalet män som söker behandling på Manscentrum, utgör de som uppger sexuellt våld eller sexuellt relaterade problem en *mycket liten andel*
- Endast två (2) män har sökt behandling för vad som tydligt ryms inom definitionen sexuellt våld
- Upplevda problem av sexuell karaktär utgör ofta inte den primära sökorsaken utan har kommit fram i samtalen med behandlaren
- De problem som de sökande uppger är exempelvis otrohet, sexmissbruk, porrsurf, minskad sexlust samt köp av sexuella tjänster (se tabell ovan)

*En vanligt förekommande definition av sexuellt våld är kränkningar och övergrepp med sexuella förtecken och kan handla om allt från förnedring och trakasserier till våldtäkt. Det kan också handla om att tvinga någon att utföra olika typer av sexuella handlingar.
Källa: Uppsala Universitet, Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK).

Den *juridiska* definitionen av sexualbrott enligt Brottsbalken (1962:700) kan nås via länken nedan:

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/brottsbalk-1962700_sfs-1962-700